

Sygn. akt II Ca 691/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Grzegorz Ślęzak (spr.)
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSR del. Dominika Lisiecka
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa J. M.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej (...)w W.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 22 czerwca 2015 roku, sygn. akt I C 1028/14

oddala apelację i zasądza od pozwanego (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej (...)w W. na rzecz powódki J. M. kwotę 1.564,40 (jeden tysiąc pięćset sześćdziesiąt cztery, 40/100) złote tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Grzegorz Ślęzak

SSO Dariusz Mizera SSR Dominika Lisiecka

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 691/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w Radomsku po rozpoznaniu sprawy z powództwa J. M. przeciwko (...) Towarzystwo (...) S.A (...) z siedzibą w W. o zadośćuczynienie:

- zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 43.750 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 października 2013 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;
- zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6.385,58 tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Dnia (...) roku pomiędzy miejscowościami Ł. i S. kierujący samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...) M. J., prowadząc pojazd w stanie nietrzeźwości i w wyniku nie zachowania należytej ostrożności utracił panowanie nad pojazdem, zjechał na lewe poboczne drogi i uderzył w przydrożne drzewo. W wyniku obrażeń odniesionych w wyniku przedmiotowego zdarzenia zmarł pasażer samochodu - syn powódki R. M..

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2012 roku w sprawie II K 795/12 sprawca wypadku M. J. został skazany za to, że w dniu 31 sierpnia 2012 r. na drodze Ł. - S. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości w stężeniu 1,63 promila alkoholu we krwi, przekroczył dozwoloną prędkość i utracił panowanie nad kierowanym pojazdem, zjeżdżając na lewe poboczne drogi, gdzie uderzył w przydrożne drzewo, w wyniku czego pasażer pojazdu R. M. doznał obrażeń ciała, na skutek których zmarł śmiercią nagłą, gwałtowną tj. o czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

W dacie zdarzenia sprawca wypadku miał zawartą umowę ubezpieczenia OC w pozwanym (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W..

Zmarły R. M. przyczynił się w 30% do powstania szkody z powodu podróży z nietrzeźwym kierowcą.

Zmarły R. M. był najstarszym synem powódki, miała z nim najlepszy kontakt. Byli oni ze sobą bardzo silnie związani emocjonalnie. R. M. mieszkał w odległości około 200 m od matki z żoną i czwórką dzieci. Był bardzo opiekuńczy, codziennie ją odwiedzał, pomagał przy remontach domu oraz drobnych naprawach, robił zakupy. W razie choroby opiekował się matką, pomagał w pracach domowych, nosił węgiel, drzewo. Kiedy powódka leczyła się onkologicznie pomagał w pracach domowych, opiekował się nią, zapewniał opiekę lekarską, pomagał finansowo, odwiedzał ją podczas pobytów w szpitalu z powodu zawału, uszkodzenia kręgosłupa.

Śmierć syna R. M. spowodowała u powódki reakcję żałoby, na którą złożyły się żal, rozpacz, ból, smutek, przygnębienie, bezradność, zaburzenia snu, apetytu. Natężenie emocji i uczuć towarzyszących starcie syna przekroczyło granicę fizjologicznej reakcji żałoby i wymagało interwencji psychologiczno-psychiatrycznej, na którą powódka została skierowana już 3 października 2012 roku. Wskutek tragicznego wypadku naruszona została sprawność mechanizmów obronnych osobowości, naruszone zostały zdolności adaptacyjne, powódka nie była w stanie bez wsparcia psychologicznego i farmakologicznego poradzić sobie z zaistniałą sytuacją. Po śmierci syna u powódki wystąpiły ponadto: ograniczenie aktywności, zaburzenia koncentracji, lęki, dolegliwości somatyczne w postaci bólów i klucia w klatce piersiowej

Powódka J. M. obecnie przebywa na emeryturze. Mieszka z bratem, który pomaga jej w codziennych obowiązkach, wspomaga finansowo. Powódka miała czworo dzieci. Jeden z synów zginął w wieku 6 lat. Mąż powódki zmarł w 2010 roku. W listopadzie 2013 roku, z powodu choroby nowotworowej, zmarła córka powódki E., a miesiąc później syn A.. Powódce bardzo brakuje syna R.. Tęskni za nim najbardziej ze wszystkich dzieci. Często wspomina zmarłego syna, odwiedza go na cmentarzu, schowała fotografie, które przywołują wspomnienia.

Zasada odpowiedzialności pozwanego nie była kwestionowana w toku postępowania. Zdaniem pozwanego przyznana powódce kwota zadośćuczynienia w wysokości 7.500 złotych, wypłacona w wysokości 5.250 złotych po uwzględnieniu 30% przyczynienia się zmarłego do postania szkody, wyczerpuje całość świadczeń jej należnych w związku ze skutkami wypadku komunikacyjnego z dnia (...) roku, w wyniku którego śmierć poniósł syn powódki.

Odnosząc się do roszczenia w części dotyczącej żądania zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. podkreślić należy, iż zadośćuczynienie jest roszczeniem o charakterze ściśle niemajątkowym mającym za zadanie kompensację doznanej krzywdy. Świadczenie to ma kompensować nie tyle doznany ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przedwczesną utratę członka rodziny. Dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga rekompensaty, jest zatem prawo do życia w rodzinie.

Zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, sąd może przyznać od zobowiązanego do naprawienia szkody najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Jest to stosunkowo nowa regulacja w kodeksie cywilnym, obowiązująca od 3 sierpnia 2008 roku. Judykatura i orzecznictwo odwołuje się do uzasadnienia projektu nowelizacji kodeksu cywilnego w tym zakresie oraz bogatego piśmiennictwa. Stosownie do powyższego kwota zadośćuczynienia winna być tak oznaczona, by uwzględniała panujące stosunki społeczno - ekonomiczne.

Oceniając wysokość należnego zadośćuczynienia należy mieć na uwadze to, że to nie ma ono na celu wyrównania straty poniesionej przez członków najbliższej rodziny zmarłego, lecz ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości. Ma także na celu złagodzenie cierpienia wywołanego utratą osoby bliskiej. Okoliczności wpływające także na wysokość tego świadczenia to m.in.: dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej rola, jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 kwietnia 2010 roku, I ACa 178/10, OSA w Łodzi 2010 rok, Nr 3, poz. 24, str. 11).

Jako jedno z kryteriów uzasadniających przyznanie zadośćuczynienia przyjmuje się istnienie tzw. post-traumatic stress disorder (PTSD) - zespołu stresu pourazowego jako zaburzenia będącego skutkiem traumatycznych przeżyć. Dodatkową przesłanką podlegającą ocenie przy rozważaniu wysokości zadośćuczynienia jest fakt korzystania z pomocy fachowej w czasie radzenia sobie w tej trudnej sytuacji i proces leczenia doznanej traumy mający na celu pomoc w odbudowie struktury rodziny i przywrócenie znaczenia każdego z członków rodziny.

Śmierć dziecka jest najsilniejszym z doznań stresowych, jakie może doświadczyć człowiek i prowadzi do szeregu groźnych następstw psychicznych i fizycznych. Naruszona zostaje spójność świata wewnętrznego, co prowadzi do stałego generowania lęgu, braku poczucia bezpieczeństwa, lęku o przyszłość, bezradności.

Rozważając wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę należnego powódce J. M., Sąd rozważył wszystkie omawiane wyżej kryteria i okoliczności. Podczas tragicznego w skutkach wypadku samochodowego straciła najstarszego, ukochanego syna, który był dla niej oparciem, miał zapewnić pomoc i opiekę w jesieni życia. Poczucie pustki i osamotnienia, żal i rozpacz, jaka towarzyszy powódce po śmierci syna wpłynęła negatywnie na stan psychiczny i emocjonalny powódki. Niewątpliwie śmierć syna i jego brak będzie wywierał wpływ na całe dalsze życie powódki, która jego towarzystwem i wsparciem mogła cieszyć się jeszcze przez długie lata. Podkreślić przy tym należy, że zadośćuczynienie za śmierć osoby najbliższej jest świadczeniem o charakterze jednorazowym, tym bardziej więc przy ustalaniu jego wysokości należy brać pod uwagę całokształt skutków - zarówno istniejących w chwili obecnej, jak i mogących wystąpić w przyszłości - w związku ze śmiercią osoby najbliższej.

Kierując się przedstawionymi wyżej względami, mając na uwadze stan faktyczny niniejszej sprawy, Sąd uznał, że doznana przez powódkę krzywda zrekompensuje co najmniej kwota 70.000 złotych. Strony zgodnie przyznały, iż zmarły R. M. przyczynił się do powstania szkody w 30%, przyjmując zatem należy, iż należna na jej rzecz kwota zadośćuczynienia to kwota 43.750 złotych (70.000 złotych – 21.000 złotych z tytułu przyczynienia się zmarłego do powstania szkody – 5.250 złotych wypłacone w toku postępowania likwidacyjnego = 43.750 złotych).

W ocenie Sądu ustalona wyżej kwota będzie rekompensatą pieniężną za krzywdę doznaną przez powódkę, a jednocześnie nie jest nadmiernie wygórowana i pozwoli na choćby częściowe przystosowanie się do zaistniałej sytuacji życiowej.

Zasądzając odsetki ustawowe od kwoty zasądzonej wyrokiem Sąd orzekł mając na uwadze brzmienie art. 359 § 1 k.c., 481 § 1 k.c., oraz art. 817 § 1 k.c., jak również wniosek powódki.

Zgodnie zaś z brzmieniem art. 817 § 1 k.c. oraz brzmieniem art. 14 ust. 1 powołanej ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), zakład ubezpieczeń obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie dni trzydziestu, licząc od otrzymania zawiadomienia o wypadku (szkodzie).

W niniejszej sprawie powódka domagała się odsetek ustawowych od dnia następującego po dniu wydania decyzji przyznającej część wnioskowanej kwoty zadośćuczynienia. Nie kwestionowaną była data zgłoszenia szkody, to jest dzień 11 września 2013 roku. Termin do spełnienia świadczenia, wynoszący 30 dni od chwili otrzymania zawiadomienia o szkodzie upłynął w dniu 11 października 2013 roku. Tak więc w dacie 29 października 2013 roku roszczenie powódki było już wymagalne. Biorąc pod uwagę fakt, iż pełnomocnik powodów wnosił o zasądzenie odsetek od dnia 29 października 2013, mając na względzie treść art. 321 k.p.c., Sąd zasądził odsetki ustawowe od kwoty 43.750 złotych przyznanej tytułem zadośćuczynienia na rzecz powódki, od dnia 29 października 2013 roku do dnia zapłaty.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Stosownie do powyższego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki J. M. kwotę 6.385,58 złotych. Na kwotę tę złożyło się: 2.417,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, opłata sądowa od pozwu w kwocie 2.188 złotych oraz koszt opinii biegłego w kwocie 349,70 złotych, koszt stawiennictwa pełnomocnika procesowego na czterech rozprawach w łącznej kwocie 1.430,88 złotych (zgodnie z ze złożonym spisem kosztów).

Powyższy wyrok w punkcie pierwszym sentencji, tj. w części zasądzającej zadośćuczynienie powyżej kwoty 29.750 złotych oraz w punkcie drugim sentencji w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu między stronami zaskarżył pozwany.

Apelacja wyrokowi w zaskarżonej części zarzuca naruszenie przepisu prawa materialnego, w postaci art. 446 § 4 k.c., poprzez zasądzenie zadośćuczynienia dla powódki w rażąco wygórowanej kwocie, nieadekwatnej do zakresu rzeczywistej krzywdy wynikłej ze zgonu R. M. w dniu (...)roku.

Wskazując na powyższe apelujący wnosil o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w części zaskarżonej niniejszą apelacją, poprzez obniżenie wysokości zadośćuczynienia o 14.000 zł., to jest z kwoty 43.750 zł. do 29.750 zł., z odsetkami od dnia 29 października 2013 roku do dnia zapłaty;
2. zmianę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu przed Sądem I instancji (pkt 2 wyroku) poprzez stosunkowe rozdzielenie tych kosztów w oparciu o wynik sprawy, wedle norm przepisanych.;

oraz

3. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym również kosztów zastępstwa radcowskiego wedle norm przepisanych.

Pełnomocnik powódki wnosil o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona albowiem podniesiony w niej zarzuty obraży prawa materialnego, tj. przepisów art. 446 § 4 k.p.c., nie jest trafny.

Lektura materiału aktowego wskazuje bowiem, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej, zgodnej z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania, oceny dowodów, która to odpowiada wymogom jakie stawiają jej przepisy art. 233 § 1 i 328 § 2 k.p.c. i w efekcie tego poczynił precyzyjne i trafne ustalenia faktyczne w zakresie doznanej przez powódkę krzywdy, wynikającej z zerwania więzi rodzinnych, jakie łączyły ją ze zmarłym w wyniku wypadku

komunikacyjnego najstarszym synem, zasądając z tego tytułu zadośćuczynienie w granicach odpowiadających wszystkim kryteriom przewidzianym w przepisie art. 446 § 4 k.c.

Sąd Rejonowy oceniając wysokość należnego powódce zadośćuczynienia uwzględnił wszystkie okoliczności podnoszone w apelacji, a które to składają się na pełny obraz doznanej przez powódkę krzywdy, tj. okoliczności zdarzenia, rodzaju i jakości więzi łączących ją ze zmarłym oraz rozmiaru cierpień psychicznych związanych z nagłą i nieprzewidzianą utratą syna, a także warunków życia pokrzywdzonej i jej rodziny.

Zupełnie nieuprawnionym i nieznajującym potwierdzenia w materiale sprawy jest przytoczone w apelacji twierdzenie o patologii w rodzinie zmarłego syna powódki i nadużywaniu przez niego alkoholu a jeszcze bardziej nie zasługuje na akceptację próba bezpośredniego i automatycznego wyciągnięcia z tej rzekomej sytuacji wniosków o istnieniu podobnej sytuacji w rodzinie samej pokrzywdzonej i braku właściwych więzów i relacji rodzinnych pomiędzy nią a zmarłym synem.

Sąd Rejonowy należycie zatem uzasadnił wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia, któremu – w ocenie Sądu Okręgowego i wbrew odmiennemu pogładowi apelującego – nie można zarzucić, iż jest rażąco wygórowane i wymaga istotnej korekty Sądu II instancji.

Zasądzone zatem przez Sąd Rejonowy zaskarżonym wyrokiem zadośćuczynienie odpowiada wszystkim przesłankom powołanego w jego uzasadnieniu prawa materialnego.

Reasumując powyższe rozważania uznać należy, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów i sprowadza się jedynie do nieskutecznej polemiki z prawidłowym wyrokiem Sądu I instancji, który odpowiada powołanemu w jego uzasadnieniu prawu materialnemu.

Dlatego też apelację jako nieuzasadnioną należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu między stronami za instancję odwoławczą orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c., zasądając od strony pozwanej na rzecz powódki koszty zastępstwa procesowego, w tym koszty związane ze stawiennictwem pełnomocnika na rozprawę odwoławczą, według złożonego zestawienia tych kosztów.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania oraz powołane w nich przepisy orzeczono jak w sentencji wyroku.

GŚ/AOw

SSO Grzegorz Ślęzak

SSO Dariusz Mizera SSR Dominika Lisiecka

Na oryginale właściwe podpisy